

KOMISJA
EUROPEJSKA

Strasburg, dnia 22.11.2016 r.
COM(2016) 733 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Przyszli liderzy Europy: inicjatywa na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i
przedsiębiorstw scale-up**

{SWD(2016) 373 final}

KOMUNIKAT KOMISJI

PRZYSZLI LIDERZY EUROPY: INICJATYWA NA RZECZ PRZEDSIĘBIORSTW TYPU START-UP I PRZEDSIĘBIORSTW SCALE-UP

1. WPROWADZENIE

Przedsiębiorstwa o dużym wzroście tworzą znacznie więcej nowych miejsc pracy w stosunku do innych przedsiębiorstw¹. Dużą część takich przedsiębiorstw stanowią przedsiębiorstwa typu start-up nastawione na przekształcenie się w większe przedsiębiorstwa. Przyczyniają się one do zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności UE, wzmacniając gospodarkę. Tego rodzaju przedsiębiorstwa typu scale-up mogą także przynosić korzyści społeczne, w tym możliwość bardziej elastycznych i nowoczesnych form zatrudnienia.

W strategii jednolitego rynku Komisja oznajmiła, że przeanalizuje sposoby zwiększenia skuteczności jednolitego rynku na potrzeby przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up. W ostatecznym rozrachunku poprawa ekosystemu przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up w Europie będzie mieć bezpośredni korzystny wpływ na zatrudnienie i wzrost gospodarczy w UE.

Przedsiębiorstwa typu start-up często łączą duże możliwości techniczne² z szybkim wzrostem, dużą zależnością od innowacyjności produktowej, procedurami i finansowaniem, uważnym śledzeniem nowych rozwiązań technologicznych oraz szerokim zastosowaniem innowacyjnych modeli biznesowych oraz często wspólnych platform.

Szereg państw członkowskich już wprowadziło inicjatywy mające na celu utworzenie środowiska sprzyjającego innowacyjności i przedsiębiorczości. W rezultacie nie ma żadnej większej różnicy między UE a Stanami Zjednoczonymi pod względem tworzenia nowych przedsiębiorstw³. Dotyczy to w szczególności sektora technologicznego, w którym przedsiębiorstwa UE osiągają pozycję światowych liderów w niektórych sektorach technologii średniozaawansowanych/zaawansowanych (np. w sektorze inżynieryjnym, w sektorze motoryzacyjnym).

Szereg inicjatyw UE przyczynia się do tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego: Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)⁴, w swej rozszerzonej i wzmocnionej formie, ale również strategia jednolitego rynku⁵, jednolity rynek cyfrowy⁶ i unia rynków kapitałowych⁷ również zapewniły ramy do dalszych udoskonaleń. Ponadto większa koncentracja europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI) na innowacyjności i wsparciu MŚP obejmuje również wsparcie kapitałem wysokiego ryzyka do 140 000 przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up⁸. Umowy w ramach EFIS już obecnie są ukierunkowane na 377 000 MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up.

Zamiast jednak rozwijać się i rozszerzać swoją działalność w Europie i poza nią, niewiele europejskich przedsiębiorstw typu start-up jest w stanie przetrwać najgorszy dla nich okres pierwszych 2–3 lat, a jeszcze mniej przekształca się w większe przedsiębiorstwa⁹.

Chociaż przyczyn obecnej sytuacji jest wiele, szacuje się, że możliwe byłoby utworzenie nawet do 1 miliona nowych miejsc pracy oraz wygenerowanie dodatkowego PKB na poziomie nawet 2 000 mld

¹ Według Henreksona i Johanssona, 2010 r., 4 % przedsiębiorstw tworzy 70 % nowych miejsc pracy. Zob. również: <http://www.kauffman.org/blogs/policy-dialogue/2015/august/deconstructing-job-creation-from-startups>

² Łączność; sieć 5G, sieci szerokopasmowe itp.

³ Istnieją jednak różnice między państwami członkowskimi UE. OECD (2015), *Entrepreneurship at a glance*.

⁴ https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/funding/efsi_pl

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0550&from=PL>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1447773803386&uri=CELEX:52015DC0192>

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0468>

⁸ Zob. <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/3>

⁹ Odsetek przedsiębiorstw, które rozwijają się w tempie poniżej 5 % lub wcale, w Europie wynosi ponad 45 % w porównaniu z 37 % w Stanach Zjednoczonych (Bravo-Biosca, 2011, *A look at business growth and contraction in Europe*).

EUR w UE w ciągu następnych 20 lat¹⁰, gdyby odsetek przedsiębiorstw scale-up odpowiadał odsetkowi takich przedsiębiorstw w Stanach Zjednoczonych. Ze względu na ścisły związek między wielkością przedsiębiorstwa a produktywnością taki rozwój sytuacji mógłby skutkować większym wzrostem produktywności w Europie^{11,12}. Ponadto określenie sposobów wspierania rozwoju przedsiębiorstw typu start-up może przynieść korzyści również tradycyjnym przedsiębiorstwom, polegające na wsparciu ich działalności i rozwoju na jednolitym rynku.

Sytuację tę potwierdzają wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych przez Komisję na początku 2016 r. Podstawowe ustalenia¹³ są następujące:

- nastawione na rozszerzanie swojej działalności przedsiębiorstwa typu start-up nadal mają do czynienia **ze zbyt dużą liczbą barier regulacyjnych i administracyjnych**, szczególnie w wymiarze transgranicznym;
- zarówno dla przedsiębiorstw typu start-up, jaki scale-up, **istnieje zbyt mało możliwości** znalezienia potencjalnych partnerów finansowych, handlowych i partnerów wśród samorządów terytorialnych oraz nawiązania z nimi współpracy;
- jedną z największych przeszkód w rozwijaniu działalności jest **dostęp do finansowania**

Krótko mówiąc, potencjał wzrostu przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up może być ograniczany w szczególności w wyniku utrzymującej się nadmiernej fragmentacji jednolitego rynku¹⁴. Wydaje się, że bariery regulacyjne i administracyjne często stanowią czynnik zniechęcający takie przedsiębiorstwa do innowacyjności, wyceny posiadanych aktywów niematerialnych i prawnych oraz zwiększenia skali działalności na poziomie całej UE. Przedsiębiorstwa mogą decydować się na prowadzenie działalności na obszarach nieobjętych jurysdykcją UE o większym potencjale wzrostu gospodarczego, co może prowadzić do utraty miejsc pracy w UE.

Europejskie organy publiczne, przedsiębiorstwa typu start-up i ich partnerzy handlowi muszą działać wspólnie, aby nie dopuścić do zaprzepaszczenia cennych wysiłków przedsiębiorstw typu start-up. Konieczne jest zawiązanie partnerstwa z organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, a w szczególności z samymi przedsiębiorstwami typu start-up. W tym celu władze muszą działać na rzecz tworzenia warunków zapewniających możliwość rozszerzenia skali działalności przez przedsiębiorstwa typu start-up. Z drugiej strony takie przedsiębiorstwa typu start-up mogą tworzyć miejsca pracy, konkurować na rynku i przyjmować podejście oparte na zasadzie odpowiedzialności społecznej. Z niedawnej europejskiej deklaracji dotyczącej rozwoju działalności¹⁵ wynika, że przedsiębiorstwa typu start-up są gotowe do współpracy. Komisja z zadowoleniem przyjmuje tę inicjatywę podmiotów w terenie i opiera swoje własne refleksje w omawianych kwestiach na zaleceniach sformułowanych w ramach tej inicjatywy.

Inicjatywa ta dotyczy trzech kwestii: **barier; braku partnerów i możliwości oraz trudności związanych z finansowaniem**. Podstawą inicjatywy jest:

- **skoordynowane podejście** obejmujące całość polityk UE, bazujące na już prowadzonych lub dopiero opracowywanych działaniach oraz obejmujące podejścia sektorowe, tak jak ma to miejsce w sektorze kosmicznym;
- ograniczony i ukierunkowany zestaw **środków praktycznych**; a przede wszystkim
- **partnerstwo**.

¹⁰ Sprawozdanie duńskiego pełnomocnika ds. MŚP, 2016 r., *Scale-up Companies – is a new policy agenda needed?* <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=26381&no=1>

¹¹ Zob. Eurostat (marzec 2016 r.), *Statistics Explained: Entrepreneurship — Statistical indicators*: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Entrepreneurship_-_statistical_indicators#Small.2C_medium_and_large_enterprises

¹² Produktywność w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających ponad 1 000 pracowników jest znacznie wyższa w porównaniu z produktywnością osiąganą przez inne przedsiębiorstwa. Duński Urząd ds. Działalności Gospodarczej.

¹³ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8723&lang=pl

¹⁴ W tym jednolitego rynku cyfrowego.

¹⁵ Scale Up Europe: A Manifesto for change and empowerment in the digital age, 2016.

2. USUWANIE BARIER

W wielu innowacyjnych młodych przedsiębiorstwach istnieją obawy, że z chwilą gdy staną się zbyt duże, zostaną objęte bardziej uciążliwymi przepisami, nawet jeżeli nie rozwiną działalności transgranicznej. Wiele realizowanych inicjatyw służących ograniczeniu barier dla działalności transgranicznej nie ogranicza się wyłącznie do przedsiębiorstw typu start-up, jednak takie inicjatywy mogą przynosić szczególnie korzyści przedsiębiorstwom typu start-up, przykładem czego są prace nad konsumpcją współdzieloną¹⁶, realizowane inicjatywy na rzecz dalszej poprawy świadczenia usług na jednolitym rynku oraz w ramach administracji elektronicznej lub priorytety w zakresie normalizacji ICT¹⁷.

Po pierwsze, określenie i przestrzeganie **przepisów wykonawczych i administracyjnych oraz wymaganych formalności** może być czasochłonne, jeżeli **informacje** na temat przepisów krajowych i unijnych są rozproszone i niezrozumiałe. Zrozumienie wszystkich wymogów prawa podatkowego, prawa spółek i prawa pracy oraz innych wymogów stanowi prawdziwe wyzwanie, szczególnie w przypadku przedsiębiorstwa typu start-up o ograniczonych zasobach lub wiedzy fachowej. Z konsultacji wynika, że nawet po zrozumieniu i spełnieniu wszystkich stosownych wymogów przez przedsiębiorstwa typu start-up, wymogi te nadal są przez takie przedsiębiorstwa postrzegane jako nadmiernie uciążliwe. Niemal 40 % przedsiębiorstw stwierdziło, że zwiększenie skali działalności jest o wiele trudniejsze niż przewidywano.

Ponadto przedsiębiorstwom typu start-up, szczególnie przedsiębiorstwom typu start-up zajmującym się gospodarką cyfrową, trudno jest zatrudnić pracowników z innych państw UE (ze względu na różnice w przepisach prawa podatkowego i przepisach dotyczących zatrudnienia). Utworzenie jednostki zależnej często jest zbyt uciążliwe i nieproporcjonalne do potrzeb przedsiębiorstw (np. zatrudnienie jednej osoby).

Organy publiczne na wszystkich szczeblach – lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim – muszą więc działać na rzecz usunięcia zbędnych barier i obciążeń i wspierać przedsiębiorstwa w pokonywaniu nieuniknionych barier.

Komisja podjęła już działanie i ogłosiła dalsze środki dotyczące szeregu odnośnych obszarów¹⁸. W 2017 r. Komisja zamierza przedstawić inicjatywy dotyczące jednego portalu cyfrowego (ang. Single Digital Gateway) służącego zapewnieniu obywatelom i przedsiębiorstwom łatwego dostępu online do informacji na temat jednolitego rynku, procedur elektronicznych, usług w zakresie pomocy, poradnictwa i rozwiązywania problemów, a także do możliwości dopełnienia procedur transgranicznych przez internet¹⁹.

Organy krajowe w ramach grup ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie analizują ogólne ramy regulacyjne dotyczące przedsiębiorstw typu start-up, wspomagając się narzędziem wspierania polityki w ramach programu „Horyzont 2020”, dzięki któremu poszczególne państwa członkowskie mogą zwracać się o udzielenie zaleceń dotyczących sposobu poprawy ram w odniesieniu do działalności gospodarczej tego typu przedsiębiorstw. Aby mieć gwarancję, że Komisja i państwa członkowskie będą dysponowały szczegółowymi informacjami i dowodami dotyczącymi przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, Komisja – w ramach zreorganizowanego **Europejskiego Obserwatorium Kłastrów i Zmian w Przemysle**²⁰ – po raz pierwszy będzie systematycznie gromadzić informacje dotyczące odnośnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up,

¹⁶ http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy/collaborative-economy_pl

¹⁷ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8852&lang=pl

¹⁸ Komisja Europejska zarządza zbiorem prawodawstwa europejskiego w sposób ciągły za pośrednictwem programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT), którego celem jest zagwarantowanie, że prawo UE będzie adekwatne do zakładanych celów i zapewni wyniki planowane przez decydentów w sposób jak najwydajniejszy i jak skuteczniejszy. Celem programu jest likwidacja biurokracji i obniżenie kosztów bez naruszenia celów strategicznych i wysokich standardów UE.

¹⁹ Rejestracja przedsiębiorstw online będzie jedną z kwestii podjętych w planowanym wniosku Komisji dotyczącym ułatwienia korzystania z technologii cyfrowych przez cały cykl życia przedsiębiorstwa (Usprawnianie jednolitego rynku: więcej możliwości dla obywateli i przedsiębiorstw” (COM(2015) 550, s. 5); Komunikat Komisji „Plan działania UE na rzecz administracji elektronicznej na lata 2016–2020” (COM(2016) 179, s. 8); Program prac Komisji na 2017 r. (COM(2016) 710, s. 8)).

²⁰ Po konsultacji z takimi platformami, jak sieci European Startup Network i Global Entrepreneurship Network.

przeprowadzić szczegółową analizę i przedstawiać informację zwrotną i środki dowodowe państwom członkowskim, aby wspomóc je w lepszym kształtowaniu polityki i usprawnieniu narzędzi wdrażania.

Po drugie, przedsiębiorstwa typu start-up wyrażają szczególne obawy dotyczące **podatków i obciążeń związanego z koniecznością spełnienia wymogów 28 różnych systemów podatkowych**: 58 % respondentów w ramach konsultacji przeprowadzonych przez Komisję zgłosiło wysokie koszty przestrzegania przepisów prawa podatkowego. Wydatki małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na koszty związane z opodatkowaniem stanowią obecnie równowartość ok. 30 % kwoty płaconych podatków, a w przypadku działalności transgranicznej są nawet wyższe²¹. Wyeliminowanie tego problemu ma istotne znaczenie i mogłoby przyczynić się do dalszego rozwoju przedsiębiorstw typu start-up.

Jak przedstawiono w planie działania przyjętym w dniu 6 kwietnia 2016 r., Komisja zamierza zmodernizować i uprościć system podatku od wartości dodanej (VAT) mający zastosowanie do handlu transgranicznego w granicach UE poprzez utworzenie jednolitego unijnego obszaru VAT²². W związku z powyższym w nadchodzących miesiącach Komisja przedstawi kompleksowy pakiet środków służących ograniczeniu złożoności i fragmentacji unijnego systemu VAT, tym samym tworząc środowisko sprzyjające rozwojowi przedsiębiorstw i korzystne dla handlu transgranicznego. W nadchodzących tygodniach Komisja przedstawi wniosek dotyczący uproszczenia małego punktu kompleksowej obsługi (MOSS) i rozszerzenia go, tak aby obejmował dostawy towarów i inne usługi w handlu transgranicznym między przedsiębiorcami i konsumentami. W 2017 r. Komisja przedstawi ukierunkowany pakiet środków służących uproszczeniu VAT w odniesieniu do MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up. Komisja przedstawi również wniosek dotyczący ostatecznej wersji systemu VAT w odniesieniu do handlu transgranicznego w obrębie UE, dzięki czemu w jeszcze większym stopniu ograniczone zostanie obciążenie nakładane na przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up.

Ponadto zachęty dla przedsiębiorstw do rozwoju działalności i zwiększenia jej zakresu do działalności transgranicznej na jednolitym rynku zawarto w ostatnio przyjętych wnioskach dotyczących ponownego przedstawienia wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych (CCCTB). W szczególności w przypadku innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, które zdecydują się na stosowanie CCCTB, przewidziano dużą ulgę z tytułu kosztów badań i rozwoju oraz ulgę gwarantującą, że z punktu widzenia opodatkowania finansowanie dłużne i finansowanie kapitałem własnym będzie traktowane w podobny sposób²³.

Po trzecie, uczciwi ryzykanci podlegają zbyt często nieskutecznym i nadmiernie długim **postępowaniom w sprawie niewypłacalności**. Ponadto rentowne przedsiębiorstwa nie mają możliwości restrukturyzacji. Co więcej wydaje się, że uczciwi przedsiębiorcy posiadający nadmierne zadłużenie są niemal pozbawieni „drugiej szansy”, mimo że dla przedsiębiorcy porażka często stanowi element drogi do sukcesu. Strach przed porażką i karą za poniesioną porażkę może zniechęcać do inwestowania w zwiększanie skali działalności.

Jeżeli chodzi o **prawo spółek i prawo dotyczące niewypłacalności** Komisja przyjęła dzisiaj instrument legislacyjny, dzięki któremu: (i) zagwarantowane zostaną mechanizm wczesnego ostrzegania i dostępność w państwach członkowskich ram restrukturyzacji służących przywróceniu rentowności i uniknięciu niewypłacalności, w szczególności w przypadku MŚP, (ii) zapewniony zostanie system „drugiej szansy” polegający na umorzeniu długów poszczególnych uczciwych przedsiębiorców posiadających nadmierne zadłużenie, oraz (iii) zwiększona zostanie skuteczność postępowania restrukturyzacyjnego, postępowania w sprawie niewypłacalności i postępowania w

²¹ Zob. Komunikat Komisji: Budowanie sprawiedliwego, konkurencyjnego i stabilnego systemu opodatkowania osób prawnych w UE.

²² https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_148_pl.pdf

²³ CCCTB może przyczynić się do dużego wzrostu inwestycji i działalności na jednolitym rynku w sektorze przedsiębiorstw typu start-up i scale-up. W ramach CCCTB tego rodzaju przedsiębiorstwa nagradzane będą za działania sprzyjające wzrostowi, takie jak inwestycje w badania i rozwój oraz finansowanie kapitałem własnym. W celu wsparcia małych i innowacyjnych przedsiębiorstw zapewniona zostanie większa ulga na rzecz przedsiębiorstw typu start-up z tytułu inwestycji w badania i rozwój. W ramach CCCTB rozwiązana zostanie kwestia preferencyjnego traktowania finansowania dłużnego względem finansowania kapitałem własnym, co przyniesie szczególną korzyść innowacyjnym przedsiębiorstwom i przedsiębiorstwom typu start-up finansowanych kapitałem własnym.

sprawie umorzenia długów. W 2017 r. Komisja zamierza również przedstawić inicjatywę dotyczącą prawa spółek, której celem jest ułatwienie wykorzystania technologii cyfrowych przez cały cykl życia przedsiębiorstwa, w szczególności w związku z rejestracją przedsiębiorstwa oraz składaniem dokumentów i informacji dotyczących przedsiębiorstwa, oraz inicjatywę dotyczącą połączeń transgranicznych i transgranicznych jednostek gospodarczych, obejmującą aktualizację przepisów dotyczących połączeń transgranicznych i uzupełnienie ich o przepisy dotyczące transgranicznych jednostek gospodarczych. Jak zapowiedziano w ramach jednolitego rynku cyfrowego i w planie działania dotyczącym e-administracji, szeroko zakrojony projekt pilotażowy dotyczący wdrażania zasady jednorazowości w wymiarze transgranicznym w obszarze relacji przedsiębiorstw z instytucjami rządowymi zostanie uruchomiony w 2016 r. z udziałem państw członkowskich²⁴.

Po czwarte, jeśli chodzi o **prawo pracy**, Komisja będzie nadal ułatwiać przestrzeganie i poszanowanie praw pracowniczych przez przedsiębiorstwa typu start-up, w tym w odniesieniu do zgodności z przepisami UE dotyczącymi czasu pracy, zdrowia i bezpieczeństwa.

Ponadto UE w dalszym ciągu będzie wykorzystywać politykę **handlową** w celu tworzenia możliwości dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up na rynkach zagranicznych, w szczególności dzięki zawieraniu umów handlowych i podejmowaniu odpowiednich środków służących zapewnieniu przewidywalnych i przejrzystych zasad handlowych.

Dalsze działania:

- *Komisja będzie współpracować z Parlamentem Europejskim i Radą w celu zagwarantowania przyjęcia w odpowiednim czasie i wdrożenia wniosku dotyczącego **ram zapobiegawczej restrukturyzacji, drugiej szansy dla uczciwych przedsiębiorców oraz zwiększenia skuteczności postępowania restrukturyzacyjnego, postępowania w sprawie niewypłacalności i postępowania w sprawie umorzenia długów.***
- *Komisja uwzględni kwestię kapitału venture w mających się ukazać wytycznych dotyczących najlepszych praktyk w dziedzinie systemów podatkowych państw członkowskich.*
- *Aby ułatwić przedsiębiorstwom typu start-up i scale-up przeszukiwanie często rozproszonych źródeł informacji, **Europejska Sieć Przedsiębiorczości rozszerzy zakres swoich usług doradczych** o wyspecjalizowanych doradców ds. zwiększania skali działalności gospodarczej, udzielających informacji na temat odpowiednich przepisów krajowych i europejskich, możliwości uzyskania finansowania, nawiązywania partnerstw i sposobu uzyskania dostępu do transgranicznych zamówień publicznych, połączenia się z inicjatywą Startup Europe, oraz o dostęp MŚP do centrów innowacji cyfrowych oraz pilotażowych linii produkcyjnych w ramach programu „Horyzont 2020”.*
- *W 2017 r. na posiedzeniu Grupy Wysokiego Szczebla Rady ds. Konkurencyjności Komisja będzie zachęcała do przeprowadzenia **obszernej, kompleksowej i szczegółowej wzajemnej oceny** wszystkich przepisów i praktyk stosowanych w państwach członkowskich w odniesieniu do przedsiębiorstw typu start-up i scale-up.*

3. TWORZENIE NOWYCH MOŻLIWOŚCI

UE i państwa członkowskie mogą w jeszcze większym stopniu ułatwić funkcjonowanie przedsiębiorstw typu start-up, udzielając im wsparcia w następujących obszarach:

- nawiązywanie kontaktu z **odpowiednimi partnerami** (takimi jak inwestorzy, partnerzy handlowi, uczelnie, ośrodki badań naukowych);
- dostęp do możliwości handlowych (szczególnie w zakresie **zamówień publicznych**);

²⁴ Komunikat Komisji „Plan działania UE na rzecz administracji elektronicznej na lata 2016-2020” (COM(2016) 179, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52016DC0179>)

- rekrutacja pracowników posiadających **odpowiednie umiejętności**, w tym spoza UE.

3.1 Partnerzy, klastry i ekosystemy

Na przestrzeni ostatnich lat Komisja i państwa członkowskie UE wspierały tworzenie „wspólnot”, aby pomóc przedsiębiorstwom typu start-up w nawiązywaniu kontaktów z ewentualnymi partnerami (takimi jak inwestorzy, partnerzy handlowi, uczelnie, ośrodki badań naukowych) poprzez udział w wydarzeniach, platformach, klastrach biznesowych, tworzeniu sieci kontaktów oraz lokalnych/regionalnych „ekosystemach” zapewniających wsparcie²⁵.

Na poziomie UE inicjatywa Startup Europe stała się obecnie rozpoznawalną marką w zakresie tworzenia powiązań między ekosystemami²⁶, w ramach której szczególną uwagę przykładano do tworzenia kontaktów między poszczególnymi osobami, do lokalnych ekosystemów, działań międzynarodowych oraz udzielania informacji za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego dla przedsiębiorstw typu start-up. Chociaż poczyniono pewne postępy, to działania zostaną zintensyfikowane, w szczególności w zakresie wyszukiwania i kojarzenia ze sobą inwestorów, korporacji i przedsiębiorców oraz tworzenia sieci kontaktów wśród regionalnych decydentów.

Ponadto Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) utworzył szereg wspólnot wiedzy i innowacji w następujących obszarach tematycznych: ICT, energia, zmiana klimatu, zdrowie i surowce, w 25 % finansowanych ze środków publicznych, a w pozostałej części – z inwestycji prywatnych. Pomoc udzielana przez EIT obejmuje szereg dziedzin: umiejętności z zakresu przedsiębiorczości, mentoring i akceleratorzy dla start-upów.

UE ustanowiła ponadto tematyczne platformy inteligentnej specjalizacji²⁷ łączące regiony i przedsiębiorstwa oraz wspierające inwestycje europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na rzecz przedsiębiorstw scale-up, promowane przez regionalne sieci i Europejskie Strategiczne Partnerstwa Klastrow. Projekty te, objęte ukierunkowanym wsparciem²⁸, służą stwarzaniu możliwości dla przedsiębiorstw scale-up. Komisja będzie zachęcać państwa członkowskie do udziału w przedmiotowych tematycznych platformach inteligentnej specjalizacji oraz do korzystania z narzędzia wspierania polityki w ramach programu „Horyzont 2020”.

Niezależnie od omawianych inicjatyw z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika jednak, że największą korzyść dla przedsiębiorstw typu start-up i scale-up przyniosłoby **bardziej skoordynowane wsparcie** w formie:

- **masy krytycznej** faktycznie wzajemnie połączonych klastrow i ekosystemów na terenie całej UE,
- lepszego wykorzystania **akceleratorów i inkubatorów**;
- ogólnounijnej **platformy służącej do nawiązywania kontaktów** przez przedsiębiorstwa typu start-up z ewentualnymi partnerami (równoległej do istniejących platform publicznych i prywatnych).

Dalsze działania:

- *W 2017 r. Komisja wzmocni inicjatywę Startup Europe, która uzyska szerszy zakres wykraczający poza sektor ICT i nowe przedsiębiorstwa internetowe. Komisja będzie koordynować prace UE w celu łączenia klastrow i ekosystemów w całej Europie, a także osiągnięcia większej spójności między różnymi inicjatywami unijnymi, w szczególności*

²⁵ Dzięki „podejściu opartemu na ekosystemie przedsiębiorczości” mimo obowiązywania tych samych ram prawnych w niektórych miastach/regionach powstaje znacznie więcej przedsiębiorstw typu start-up / scale-up niż w innych miastach/regionach. W ekosystemach zasoby wykorzystuje się w jak najwydajniejszy sposób. Ekosystemy umożliwiają kształtowanie całościowej polityki, czego nie można osiągnąć, przyjmując tradycyjne podejścia.

²⁶ Inicjatywa obejmuje między innymi: szczyt „Start-up Europe Summit”, sieć „Start-up Europe Accelerators Assembly”, sieć „Start-up Europe Universities”, zwiększanie wiedzy o dostępnych możliwościach finansowania i tworzenia sieci kontaktów, umożliwianie nawiązania kontaktu między dużymi korporacjami a przedsiębiorstwami typu start-up (Start-up Europe Partnership) oraz promowanie przedsiębiorczości.

²⁷ Do tej pory w dziedzinie modernizacji przemysłu, produktów rolnospożywczych i energii.

²⁸ Na przykład na rzecz przekształcenia regionów i miast w platformy startowe dla transformacji cyfrowej i modernizacji przemysłu.

poprzez włączanie krajowych i regionalnych ministerstw, agencji innowacji i ekosystemów i innych zainteresowanych stron.

- Aby **łączyć przedsiębiorstwa typu start-up z partnerami handlowymi**, w 2017 r. Komisja uruchomi szereg działań pilotażowych ułatwiających nawiązanie współpracy, łączących przedsiębiorstwa typu start-up, spółki o średniej kapitalizacji i większe przedsiębiorstwa, a także rozszerzy zakres stosowania programu „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców tak, aby obejmował inkubatory i przedsiębiorców na rynkach międzynarodowych.

3.2 Możliwości w zakresie zamówień publicznych

Chociaż **zamówienia publiczne** mogą sprzyjać działaniom służącym zwiększeniu skali działalności, to jednak MŚP są w dalszym ciągu reprezentowane w niedostateczny sposób²⁹, szczególnie w przypadku zamówień o wartości powyżej określonego progu³⁰.

Zamówienia publiczne, stanowiące rynek o wartości 2 bilionów EUR, stwarzają ogromne możliwości rozwoju dla przedsiębiorstw typu start-up / przedsiębiorstw scale-up. Obecnie możliwości te nie są wykorzystane w dostatecznym stopniu. Udział przedsiębiorstw typu start-up / przedsiębiorstw scale-up w zamówieniach publicznych nie dorównuje znaczeniu, jakie tego rodzaju przedsiębiorstwa mają dla gospodarki³¹. Poprawa udziału innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up / przedsiębiorstw scale-up w zamówieniach publicznych wymaga lepszego wsparcia instytucji zamawiających w zakresie korzystania z możliwości rynkowych i unowocześnionych narzędzi na potrzeby zamówień publicznych. W szczególności niezwykle istotnym sposobem przedstawiania swoich innowacyjnych produktów przez przedsiębiorstwa typu start-up / przedsiębiorstwa scale-up wśród nabywców publicznych może być prowadzenie wstępnych konsultacji rynkowych i nawiązywanie partnerstw innowacyjnych. Tym samym przedsiębiorstwom typu start-up / przedsiębiorstwom scale-up łatwiej będzie osiągnąć sukces w zakresie zamówień publicznych. Kluczowe dla osiągnięcia tego celu jest rozwinięcie e-zamówień.

Odpowiednio opracowane innowacyjne zamówienia publiczne już teraz przyczyniają się do wprowadzania na rynek niesprawdzonych pomysłów, tworząc w ten sposób możliwości wzrostu transgranicznego.

Podczas pierwszych działań na rzecz zamówień o charakterze innowacyjnym, organizowanych w ramach 7PR, MŚP udzielono 2,5 raza więcej zamówień niż w ramach standardowych działań (73 % w porównaniu z 29 %) i 15 razy więcej zamówień transgranicznych w porównaniu ze średnią osiąganą w ramach zamówień publicznych w Europie (29 % w porównaniu z 2 %)³².

W 2014 r. UE przyjęła nowe ramy zamówień publicznych, tym samym zapewniając przedsiębiorstwom typu start-up możliwości dostępu do zamówień publicznych. Wydaje się jednak, że krajowe lub regionalne/lokalne instytucje zamawiające nie wiedzą jeszcze dostatecznie dużo o tych możliwościach.

Dalsze działania:

- W 2017 r. Komisja wprowadzi środki dotyczące **zamówień UE** w celu: (i) ustanowienia brokerów innowacji, których zadaniem będzie utworzenie sieci nabywców zainteresowanych innowacyjnymi zamówieniami publicznymi, powiązanie ich z innowacyjnymi przedsiębiorstwami i udzielenie pomocy takim przedsiębiorstwom w uzyskaniu dostępu do kapitału wysokiego ryzyka³³; (ii) zachęcenia wszystkich państw członkowskich do wyznaczania

²⁹ Badanie Flash Eurobarometer nr 417: potencjalne przeszkody dla uczestnictwa małych przedsiębiorstw w zamówieniach publicznych.

³⁰ Zamówienie publiczne o wartości równej progom ustanowionym w przepisach UE lub je przekraczające.

³¹ Dotyczy to w szczególności zamówień publicznych o wartości równej progom ustanowionym w przepisach UE lub je przekraczające.

³² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/updated-results-ongoing-pre-commercial-procurements-pcp-projects>

³³ Tacy brokerzy będą określać i agregować potrzeby nabywców publicznych, określać ewentualnych dostawców, przekazywać idee i finansować najbardziej obiecujące z nich w określonych sektorach.

ambitnych celów w zakresie zakupu innowacyjnych produktów; (iii) zapewnienia wytycznych dotyczących innowacyjnych zamówień publicznych³⁴ w oparciu o partnerstwo innowacyjne.

3.3 Umiejętności

Rozwijające się przedsiębiorstwa muszą rekrutować pracowników posiadających odpowiednie **umiejętności**, w szczególności umiejętności **techniczne, finansowe i cyfrowe**. Kluczowe znaczenie ma również przedsiębiorczość oraz umiejętności **zarządcze i kierownicze**.

Bazując na „**Nowym europejskim programie na rzecz umiejętności**„ (czerwiec 2016 r.) Komisja prowadzi prace nad poprawą **jakości umiejętności i ich przydatności na rynku pracy**.

Wyzwania te zostaną podjęte w ramach trzech inicjatyw:

- przyszła inicjatywa „**Koalicja na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia**” obejmuje wsparcie na rzecz współpracy między podmiotami z sektora kształcenia, przedsiębiorstwami i przemysłem;
- inicjatywa „**Plan działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności**” służy poprawie gromadzenia informacji na temat umiejętności i rozwiązywaniu problemu niedoborów wykwalifikowanej siły roboczej.
- przyszły instrument „**dużych zbiorów danych**” w zakresie gromadzenia informacji na temat umiejętności i przewidywania w ramach unijnej panoramy umiejętności (Skills Panorama).

Ponadto Komisja utworzyła dwa zbiory zasad w celu poprawy uczenia i oceny umiejętności:

- Europejskie ramy przedsiębiorczości;
- Ramy kompetencji cyfrowych.

Komisja będzie współpracowała z państwami członkowskimi, by promować powyższe ramy na forum międzynarodowym. Jednocześnie EIT będzie prowadziło rozszerzone działania w zakresie szkolenia studentów studiów magisterskich w obszarze połączonych umiejętności technicznych i umiejętności z zakresu przedsiębiorczości.

Komisja promuje również profesjonalizm w dziedzinie ICT – obecnie europejskie ramy e-kompetencji³⁵ dla specjalistów ICT są standardem. Ponadto kolejnym czynnikiem decydującym o powodzeniu jest zdolność do przyciągnięcia najbardziej uzdolnionych pracowników, w tym spoza UE. W czerwcu 2016 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący reformy **niebieskiej karty UE** w celu skuteczniejszego przyciągnięcia wysoko wykwalifikowanych pracowników będących obywatelami państw trzecich³⁶. Uzdolnieni obcokrajowcy również mogą wносить istotny wkład w tworzenie przedsiębiorstw typu start-up, w związku z czym należy w większym stopniu skoncentrować działania w UE na przyciąganiu takich osób i udzielaniu im wsparcia.

Dalsze działania:

- *W 2017 r., bazując na Programie na rzecz nowych umiejętności, Komisja rozważy zwiększenie zakresu działań **EIT** służących rozwojowi umiejętności z zakresu przedsiębiorczości, zarządzania i innowacji.*
- *Komisja będzie zachęcać państwa członkowskie do wykorzystania w większym zakresie sojuszy na rzecz wiedzy w ramach programu Erasmus+ oraz narzędzia do samodzielnej oceny HEInnovate.*

³⁴ Na podstawie zmodernizowanych dyrektyw dotyczących udzielania zamówień publicznych.

³⁵ <http://www.ecompetences.eu/>

³⁶ Również w 2016 r. przyjęto reformę przepisów imigracyjnych dotyczących studentów i naukowców będących obywatelami państw trzecich, w ramach której przyznano im prawo do pobytu na terytorium UE w celu poszukiwania zatrudnienia lub założenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej dziewięciu miesięcy od ukończenia studiów lub zakończenia badań naukowych (Dyrektywa (UE) 2016/801).

3.4 Zwiększanie unijnych możliwości innowacji na potrzeby przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up

Komisja zapewnia rozszerzone wsparcie na rzecz MŚP za pośrednictwem programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020”, w ramach którego MŚP pełnią rolę partnerów we wspólnych projektach realizowanych we współpracy z organizacjami badawczymi i innymi przedsiębiorstwami, albo są pojedynczymi beneficjentami. Komisja osiągnęła również wzrost poparcia dla innowacji między innymi w wyniku: organizacji większej liczby projektów demonstracyjnych, ułatwienia dostępu do prowadzenia doświadczeń i projektów pilotażowych, organizacji działań dotyczących innowacyjnych zamówień oraz wzmocnienia instrumentów finansowych. W rezultacie wzrósł udział MŚP i obecnie wynosi 20 % docelowego poziomu.

W ramach nowego instrumentu na rzecz MŚP wsparciem objęto już innowacyjne projekty realizowane przez 1 924³⁷ MŚP. Z dowodów i opinii przedstawionych przez zainteresowane strony³⁸ wynika jednak, że program „Horyzont 2020” w większym stopniu nadaje się do wspierania istniejących technologii i przedsiębiorstw, a nie przedsiębiorstw typu start-up, które prowadzą innowacyjną działalność na nowych rynkach lub działalność z pogranicza technologii cyfrowych i fizycznych. Obecne zasady udzielania wsparcia są postrzegane jako zbyt zawile, nieelastyczne i nienadążające za potrzebami.

W związku z powyższym Komisja zamierza wprowadzić zmiany w programie „Horyzont 2020” na lata 2018–2020. Obejmują one:

- przyjęcie w pełni **oddolnego podejścia** tak, aby do wsparcia kwalifikowały się innowacyjne projekty łączące w sobie elementy z różnych sektorów/technologii;
- ułatwienie **dostępu do wsparcia finansowego i technicznego** przedsiębiorstwom typu start-up;
- ukierunkowanie działań na przełomowe innowacje, które tworzą nowy rynek i wiążą się z dużym **potencjałem rozwoju**.

Bazując na tych założeniach oraz opierając się na wynikach przeglądu śródkresowego programu „Horyzont 2020”, Komisja Europejska rozważy utworzenie **Europejskiej Rady ds. Innowacji**³⁹, aby przyszłe programy służyły rozwojowi przełomowych innowacji, które umożliwią zdobywanie i tworzenie nowych rynków.

Inicjatywa **Radar Innowacji** – uwzględniająca szczególne potrzeby MŚP, takie jak otwarty i ułatwiony dostęp do eksperymentów i projektów pilotażowych, oraz obejmująca współpracę z regionami i centrami innowacji – ułatwia również wczesne rozpoznanie innowacji finansowanych w ramach programu „Horyzont 2020”, które mają duży potencjał rynkowy, oraz identyfikację zespołów, które je opracowały (MŚP, przedsiębiorstwa typu start-up, firmy typu spin-off, uczelnie).

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) utworzył ogólnoeuropejskie akceleratory dla innowacyjnych przedsiębiorstw. Ponadto EIT rozważy możliwość utworzenia systemów umożliwiających bezpośrednie inwestowanie w rozwój istniejących innowacyjnych przedsiębiorstw, ukierunkowanych na uzyskanie dodatkowych inwestycji ze źródeł w sektorze publicznym i w sektorze prywatnym oraz w ramach istniejących instrumentów.

Ponadto przedsiębiorstwom typu start-up i scale-up (i MŚP ogółem), które są gotowe podjąć takie działanie, zbyt trudno jest chronić i wycenić **prawa własności intelektualnej** ze względu na: brak precyzyjnych informacji i wiedzy fachowej w kwestii strategicznego wykorzystania praw własności intelektualnej jako narzędzia inwestycyjnego/prorozwojowego; stosunkowo wysokie koszty

³⁷ W oparciu o partnerstwo innowacyjne i uwzględniając kwestie społeczne i ekologiczne.

³⁸ https://ec.europa.eu/research/eic/pdf/eic_call_for_ideas-overview.pdf#view=fit&pagemode=none

³⁹ Nazwa robocza

systemowe; trudność w uzyskaniu wyceny praw własności intelektualnej;⁴⁰ oraz wysokie koszty egzekwowania odnośnych praw.

Z zarejestrowanych praw własności intelektualnej korzysta jedynie 9 % małych przedsiębiorstw w UE, a jeszcze mniejsza ich liczba korzysta z praw obowiązujących w całej UE (3 % rejestruje unijne znaki towarowe)⁴¹. Taka sytuacja często uniemożliwia małym przedsiębiorstwom czerpanie potencjalnie znacznych korzyści z podejmowanych przez nie wysiłków w obszarze innowacji. MŚP, które aktywnie korzystają z własności intelektualnej, uzyskują o 32 % większe dochody na pracownika w porównaniu z innymi MŚP, dzięki czemu są w stanie oferować swoim pracownikom bardziej atrakcyjne wynagrodzenie oraz szybciej zwiększyć liczbę swoich pracowników. Własność intelektualna ma zatem kluczowe znaczenie w procesie rozwoju innowacyjnych małych przedsiębiorstw.

Ponadto innowatorzy, a w szczególności przedsiębiorstwa typu start-up, chcąc wprowadzić na rynek swoje innowacje, często mają do czynienia z barierami regulacyjnymi lub niepewnością prawa. W ramach Programu lepszego stanowienia prawa Komisja – zgodnie z zasadą innowacji⁴² – uwzględnia ewentualny wpływ bieżących i nowych regulacji⁴³, jak żądała tego Rada.

Dalsze działania:

- W celu **poprawy wsparcia na rzecz innowacji** Komisja zamierza wprowadzić zmiany w pozostałym okresie obowiązywania programu „Horyzont 2020”, aby zapewnić przyjęcie podejścia oddolnego w zakresie wsparcia ukierunkowanego na przełomowe innowacyjne projekty o potencjale rozwoju, oraz rozważy wzmocnienie takiego podejścia w przyszłości za pośrednictwem **Europejskiej Rady ds. Innowacji**⁴⁴.
- Aby wesprzeć zwiększanie skali działalności przez innowatorów, którym przyznano fundusze w ramach programu „Horyzont 2020”, Komisja wykorzysta inicjatywę **Radar Innowacji** do łączenia ich z potencjalnymi partnerami handlowymi i inwestorami.
- Komisja przeprowadzi ocenę systemu **porozumień na rzecz innowacyjności**, dzięki któremu innowatorzy mogą wspólnie z organami publicznymi i innymi zainteresowanymi stronami prowadzić prace nad znalezieniem sposobów na wyeliminowanie odczuwanych barier regulacyjnych oraz, w przypadku powodzenia, nad rozszerzeniem zakresu zastosowania systemu na inne istotne obszary. W tym kontekście Komisja zbada również możliwość wprowadzenia ram prorozwojowych w zakresie **środowisk, w których można bezpiecznie testować nowe regulacje (ang. regulatory sandboxes)**.
- W latach 2017–2018 Komisja zamierza przyjąć zbiór środków służących udzielaniu **wsparcia na rzecz korzystania z praw własności intelektualnej przez MŚP**⁴⁵, a konkretnie środki te będą polegały na: (i) poszerzeniu wiedzy na temat istniejących systemów wsparcia w zakresie własności intelektualnej na potrzeby MŚP; (ii) opracowaniu unijnej sieci mediacji i arbitrażu w dziedzinie własności intelektualnej na rzecz MŚP, (iii) zachęcaniu do tworzenia systemów ubezpieczeń na szczeblu UE na wypadek spraw sądowych i kradzieży własności intelektualnej; (iv) poprawie koordynacji systemów finansowania wsparcia w zakresie własności intelektualnej, w tym za sprawą ewentualnych wytycznych dla państw członkowskich⁴⁶.

⁴⁰ Report on access to finance for the Cultural and Creative Sectors (Komisja Europejska, 2015 r.).

⁴¹ Intellectual property rights and firm performance in Europe: an economic analysis (EUIPO, 2015).

⁴² https://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/strategic_note_issue_14.pdf

⁴³ W najbliższym przeglądzie narzędzia do badań i innowacji zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny skutków.

⁴⁴ Nazwa robocza

⁴⁵ Więcej informacji na temat odnośnych środków znajduje się w towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji; Odnośne środki zostaną opracowane w ścisłej współpracy z EUIPO (Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej).

⁴⁶ SWD(2016) 373 z dnia 22 listopada 2016 r. „Promowanie innowacyjności i wzrostu poprzez działanie na rzecz wykorzystania praw własności intelektualnej przez MŚP” („Putting intellectual property at the service of SMEs to foster innovation and growth”).

3.5 Gospodarka społeczna i przedsiębiorstwa społeczne

Na całym świecie rośnie zainteresowanie osiągnięciem zrównoważonego wzrostu gospodarczego poprzez innowacje społeczne, takie jak sprawiedliwy handel, kształcenie na odległość, płatności mobilne, integracja cudzoziemców i mieszkalnictwo bezemisyjne.

W związku z tym przedsiębiorstwa społeczne typu start-up⁴⁷ mają duży potencjał w zakresie innowacji i korzystny wpływ na gospodarkę i ogół społeczeństwa⁴⁸. Model biznesowy tego rodzaju przedsiębiorstw – łączący opłacalność z ukierunkowaniem na cele społeczne⁴⁹ – okazał się bardzo stabilny⁵⁰.

Perspektywy dla tego rodzaju przedsiębiorstw typu start-up są obiecujące ze względu na rosnące zapotrzebowanie na innowacje społeczne oraz rozwój nowych technologii i wspólnych platform. Ponadto wiele z nich ma potencjał rozwijania sprawdzonych modeli biznesowych, które mogą być powielone na innych terytoriach. Przedsiębiorstwom typu start-up nadal trudno jest jednak zdobyć finansowanie i wsparcie, co w szczególności wynika z następujących czynników:

- niedostatecznej znajomości i zrozumienia ich potencjału gospodarczego;
- niewystarczającego wykorzystania nowoczesnych technologii.

Ponadto Komisja, wraz z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym, uruchomiła nowe instrumenty finansowe służące do stymulowania kredytów dla przedsiębiorstw społecznych, a także nowe społeczne instrumenty kapitałowe w ramach nowego Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych.

Dalsze działania:

- *W oparciu o inicjatywy na rzecz przedsiębiorczości społecznej, Komisja będzie wspierać przedsiębiorstwa społeczne typu start-up do **rozwijania się**, w tym poprzez działania koncentrujące się na lepszym dostępie do finansowania, poprawie dostępu do rynków oraz poprzez wzmocnienie ram regulacyjnych za pomocą doradzania państwom członkowskim w zakresie kształtowania polityki.*
- *Komisja zbada również środki służące upowszechnieniu nowych technologii i korzystania z nowych modeli biznesowych⁵¹ oraz wsparciu skutków finansowania gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych poprzez unijną politykę rozwoju/sąsiedztwa oraz na międzynarodowych forach (takich jak platforma grupy G-20 na rzecz działalności biznesowej sprzyjającej włączeniu społecznemu)⁵².*

4. DOSTĘP DO FINANSOWANIA

Aby pomóc przedsiębiorstwom typu start-up zwiększyć skalę prowadzonej działalności i tworzyć trwale miejsca pracy, należy ograniczyć i uprościć regulacje oraz poszerzyć możliwości w zakresie nawiązania współpracy, pozyskiwania zamówień publicznych oraz prowadzenia skutecznej rekrutacji. Podstawowa bariera, którą należy usunąć, dotyczy **dostępu do finansowania**.

Chociaż problemy, z którymi borykają się przedsiębiorstwa w UE na etapie rozpoczynania działalności, nie są większe od napotykanych w Stanach Zjednoczonych, to jednak z dowodów naukowych i konsultacji społecznych wynika, że znaczne różnice występują na etapie zwiększania skali działalności. Częściowo wynika to z wielkości finansowania dostępnego na inwestycje z

⁴⁷ Przedsiębiorstwa społeczne typu start-up to takie przedsiębiorstwo typu start-up, które wywiera wpływ społeczny.

⁴⁸ http://eureka.sbs.ox.ac.uk/761/1/Social_Innovation.pdf, Oxford Said Business School, Social Innovation.

⁴⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:EN:PDF..>

⁵⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_CES-12-60_pl.htm?locale=pl

⁵¹ W 2017 r. Komisja uruchomi platformę na rzecz eliminacji wyzwań w zakresie innowacji społecznych w celu zachęcenia przedsiębiorstw społecznych do podejmowania współpracy z innego rodzaju przedsiębiorstwami mającej na celu wspólne opracowywanie sposobów eliminacji wyzwań społecznych. Ponadto Komisja opublikuje zaproszenie do składania wniosków dotyczących analizy i gromadzenia najlepszych praktyk w zakresie lepszego wykorzystania gospodarki cyfrowej przez przedsiębiorstwa społeczne.

⁵² <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

użyciem kapitału wysokiego ryzyka: szacuje się, że w 2014 r. w UE udostępniono jedynie około 5 mld EUR, w porównaniu z funduszami na poziomie ponad 26 mld EUR udostępnionymi w Stanach Zjednoczonych⁵³.

Ponadto **europejskie fundusze venture capital** są średnio mniejsze⁵⁴ i nie wystarczają do umożliwienia przedsiębiorstwom przekształcenia z przedsiębiorstw typu start-up w spółki o średniej kapitalizacji i wreszcie w przedsiębiorstwa prowadzące działalność na skalę światową. W latach 2007–2012 średnia wielkość europejskich funduszy *venture capital* (według ostatecznych cen zamknięcia) wynosiła 61 mln EUR, a 50 % z nich nie osiągnęło poziomu 27 mln EUR; średnia wielkość funduszu *venture capital* w Stanach Zjednoczonych w 2014 r. wyniosła 135 mln EUR⁵⁵. Problem ten jest szczególnie odczuwalny dla przedsiębiorstw scale-up, ponieważ z czasem finansowanie maleje.

Podstawową kwestią z punktu widzenia inwestorów jest możliwość dokonania wyboru spośród szeregu **strategii wyjścia**. Inwestorzy muszą mieć gwarancję, że będą mogli umorzyć swoje inwestycje poprzez IPO, handlową sprzedaż innemu przedsiębiorstwu, sprzedaż do funduszu *venture capital* lub funduszu *private equity* znajdujących się na dalszym etapie lub odsprzedaż założycielowi(-om) przedsiębiorstwa. Obecny brak informacji na temat możliwości finansowania skutkuje brakiem pewności i mniejszą liczbą inwestycji. Podobnie im większe środki finansowe są na dalszych etapach działalności, tym większe jest prawdopodobieństwo dokonywania inwestycji przez inwestorów pierwszej i drugiej rundy.

Jeżeli chodzi o dostęp do **finansowania publicznego**, 85 % respondentów w konsultacjach społecznych opowiedziało się za większą spójnością i przejrzystością inicjatyw w zakresie finansowania oraz za lepszym ukierunkowaniem na przedsiębiorstwa, które mają potencjał, aby stać się przyszlými liderami.

Aby rozwiązać te kwestie, Komisja podejmuje działanie w ramach różnych dziedzin polityki. W ramach śródkresowego przeglądu budżetu Komisja przedstawiła wniosek dotyczący zwiększenia budżetu EFIS⁵⁶ i COSME, wzmacniając w ten sposób istniejące instrumenty finansowe i uruchamiając dodatkowe finansowanie na rzecz MŚP na etapie rozpoczynania działalności i zwiększania jej skali.

Od 2010 r. Europejski program na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) i jego poprzednia wersja zaowocowały kwotą 1 mld euro na mikrokredyty służące tworzeniu lub rozwijaniu małych przedsiębiorstw, wspomagając ponad 100 000 mikroprzedsiębiorców w całej Europie.

Pomocna będzie również ustanowiona w 2015 r. **unia rynków kapitałowych**. Komisja rozwija kompleksowy pakiet środków służących wsparciu finansowania kapitałem wysokiego ryzyka w UE. Komisja proponuje, aby w związku ze strategią jednolitego rynku utworzyć ogólnoeuropejski fundusz funduszy *venture capital* w celu: rozwiązania kwestii niskiego poziomu i fragmentacji europejskich funduszy *venture capital*, przyciągnięcia z powrotem większej ilości kapitału prywatnego w ramach kapitału wysokiego ryzyka, umożliwienia większej liczbie MŚP finansowania przez dłuższy okres, oraz dywersyfikacji finansowania na rzecz przedsiębiorstw typu start-up, innowacyjnych przedsiębiorstw i spółek nienotowanych na rynku regulowanym⁵⁷. Ponadto w lipcu 2016 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy *venture capital* (EuVECA) i, jak już wspomniano powyżej, rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej (EuSEF) w celu ułatwienia dalszego transgranicznego finansowania na rzecz MŚP. W ramach uzupełnienia ogólnoeuropejskiego funduszu funduszy *venture capital* i EFIS Komisja zbada możliwość osiągnięcia wartości dodanej związanej z dodatkowymi **zachętami do finansowania kapitałem wysokiego ryzyka** na przykład umożliwiając funduszom prywatnym zarządzanym przez podmioty prywatne korzystanie z gwarancji publicznych przy pozyskiwaniu

⁵³ Thomson ONE w BSG Perspectives „The State of European Venture Capital”.

⁵⁴ Dane dla Stanów Zjednoczonych pochodzą ze sprawozdania NVCA, a dane dla UE ze sprawozdania UE.

⁵⁵ Badanie „Assessing the Potential for EU Investment in Venture Capital and Other Risk Capital Fund of Funds”.

⁵⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0581&from=PL>

⁵⁷ W listopadzie 2016 r. opublikowano zaproszenie do wyrażenia zainteresowania wyborem promotorów ogólnoeuropejskiego funduszu funduszy *venture capital*.

finansowania dłużnego, tak aby kierować inwestycje kapitałowe i inwestycje w instrumenty dłużne na przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up.

Komisja będzie ponadto w dalszym ciągu monitorować **inicjatywy/systemy podatkowe** w odniesieniu do inwestycji w przedsiębiorstwa typu start-up / przedsiębiorstwa scale-up, a także – opierając się na skutecznych podejściach wdrożonych przez państwa członkowskie oraz na wynikach realizowanego badania dotyczącego skuteczności zachęt podatkowych przeznaczonych dla funduszy *venture capital* i aniołów biznesu, służących przyciągnięciu większej ilości potencjalnego kapitału – rozważy dalsze sposoby wsparcia w zakresie kształtowania polityki państw członkowskich.

W celu wzmocnienia strategii wyjścia na potrzeby inwestorów dokonujących inwestycji na wczesnym etapie rozwoju przedsiębiorstw typu start-up i scale-up oraz uzupełniając przyszły projekt pilotażowy dotyczący ogólnoeuropejskiej platformy ułatwiającej nawiązanie współpracy i inicjatywy Start-up Europe, w latach 2017–2018 Komisja będzie monitorować tworzenie rynków rozwoju MŚP, nowej kategorii wielostronnych platform obrotu, którym nadana zostanie forma prawna na podstawie dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych II (MiFID II)⁵⁸. Podjęte środki ułatwią pozyskanie kapitału przez średnie przedsiębiorstwa oraz wymianę najlepszych praktyk. Komisja określi inicjatywy rynkowe i publiczne sprzyjające dopuszczeniu udziałów MŚP do obrotu oraz zbada możliwe rozwiązania kwestii regulacyjnych i niedoskonałości rynku.

Dalsze działania:

- W 2017 r. Komisja i Europejski Fundusz Inwestycyjny **dokonają podstawowych inwestycji** w nowy, niezależnie zarządzany **ogólnoeuropejski fundusz funduszy venture capital** równoległe do inwestycji głównych inwestorów prywatnych w celu powiększenia funduszy *venture capital* w Europie oraz wyeliminowania aktualnej fragmentacji. Odnośna kluczowa inwestycja UE o wartości nawet 400 mln EUR będzie ograniczona do 25 % całkowitego kapitału znajdującego się w funduszach funduszy, stwarzając możliwość dodatkowych inwestycji o wartości 1,6 mld EUR na rzecz funduszy *venture capital* w Europie.
- W 2017 r. Komisja będzie koordynować ogólnoeuropejską platformę umożliwiającą wymianę najlepszych praktyk stosowanych przez państwa członkowskie w zakresie finansowania społecznościowego oraz przeprowadzi ocenę różnic w finansowaniu występujących między **alternatywnymi źródłami finansowania** w celu ustalenia, czy zachodzi konieczność zapewnienia dalszego finansowania publicznego lub innych środków.

5. WNIOSEK

Pomimo znacznej liczby europejskich młodych i innowacyjnych przedsiębiorców potencjał Europy w zakresie zdolności w dziedzinie przedsiębiorczości w dalszym ciągu nie jest w pełni wykorzystany.

Chociaż podjęto już działanie na szczeblu zarówno krajowym, jak i unijnym w celu zachęcenia do tworzenia przedsiębiorstw typu start-up, nadal pozostaje wiele do zrobienia.

Należy ułatwić start i rozwój przedsiębiorstwa na terenie całej Europy. Cel polega na tym, aby ambitni przedsiębiorcy w pierwszej kolejności wybierali Europę jako miejsce, w którym będą zakładać działalność i rozwijać przełomowe idee biznesowe w odnoszące sukcesy przedsiębiorstwa w sprawnie funkcjonujących ekosystemach. Z drugiej strony takie przedsiębiorstwa będą tworzyć miejsca pracy, promować odpowiedzialność społeczną, a niektóre z nich staną się światowymi liderami.

W niniejszym komunikacie proponuje się przyjęcie skoordynowanego podejścia w różnych dziedzinach polityki UE realizowanego w ramach zbioru pragmatycznych środków. Skuteczne, zakończone powodzeniem wdrożenie tego podejścia będzie wymagało współpracy na zasadzie partnerstwa z organami rządowymi wszystkich szczebli w państwach członkowskich, regionach i

⁵⁸ Dyrektywa 2014/65/UE.

miastach oraz ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z samymi przedsiębiorstwami typu start-up i przedsiębiorstwami scale-up.

Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o poparcie niniejszego Komunikatu i aktywne włączenie się w jego wdrażanie w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami.